

Kommunstyrelsen

Program för utvecklingen av naturreservaten Velamsund och Nyckelviken

Förlag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige fatta följande beslut.
Kommunfullmäktige antar föreslaget program för utveckling av naturreservaten Nyckelviken och Velamsund.

Under förutsättning av kommunfullmäktiges beslut enligt, ovan uppdrar kommunstyrelsen till stadsdirektören att samordna kommunens insatser enligt programmet.

Sammanfattning

Under många år har kommunen på olika sätt drivit eller finansierat verksamheter inom kommunens två största egna naturreservat, Velamsund och Nyckelviken. Behovet av ett samordnat grepp har ökat och många har uttryckt behovet av en bättre samordning och uppföljning av helheten inom de båda områdena. Stadsledningskontoret föreslår därför att kommunfullmäktige antar ett program för utvecklingen av naturreservaten, baserat på fyra gemensamma perspektiv; helhet, tillgänglighet, utbud och barnperspektiv. Utgångspunkten är att nuvarande aktiviteter ska vidmakthållas och att områdena ska utvecklas som besöksmål i ett växande Nacka. Inriktningen är att kommunens samlade insatser ska gynna en mångfald aktiviteter och öka den totala attraktiviteten i reservaten. Insatserna ska ske inom ramen för vid var tid gällande skötsel föreskrifter och den för varje kommunal verksamhet beslutade budgeten.

Det behövs en tydlig kommunintern koordination av vad som sker i reservaten och vem inom kommunen som är ansvarig för vad. Rapportering till kommunstyrelsen är en del av den samlade kommunikationen kring verksamheterna i reservaten och är ett komplement till motsvarande rapportering som sker inom respektive facknämnds ansvar.

Ärendet

Bakgrund

Både Velamsunds och Nyckelvikens naturreservat fick sina föreskrifter antagna i början på 1990-talet. Ändamålet med båda är att i första hand säkerställa ett välfrekventerat friluftslivs- och rekreationsområde. I antagandehandlingar finns beskrivningar av naturmarken men också av då pågående verksamheter inom reservaten och befintliga byggnader och dess kulturhistoriska värden. I skötselplanerna anges att områdena skall vårdas så att deras natur- och kulturvärden samt värden för friluftslivet bevaras. Skötselplanerna omfattar naturmark och till viss del mark av parkkaraktär närmast bebyggelse. Verksamheter och de kulturhistoriskt intressanta byggnaderna berörs däremot inte i skötselplanerna.

Alltför ofta uppstår konflikter mellan olika aktörer och verksamheter inom reservaten. Dessa konflikter hämmar utvecklingen för områdena som besöksmål men också berörda företags och föreningars verksamhet. Ofta upplever olika aktörer sig ha kommunens medgivande för sitt agerande vilket ökar frustrationen när konflikter uppstår med annan del av kommunen eller annan aktör på platsen.

Vid en kartläggningen genomförd under vintern 2015/2016 konstateras att ett tiotal kommunala verksamheter med ett 20-tal inblandade tjänstemän har kopplingar till aktiviteter i reservaten. Ett 30-tal externa aktörer, ofta kopplade till kommunal finansiering eller delfinansiering, hade verksamhet i områdena. Med åren har ett 75-tal avtal och överenskommelser av olika slag träffats som rör områdena och där kommunen är part i någon form. Därtill finns många drivande individer som verkar kraftfullt utifrån sin egen verksamhet.

Inriktning för kommunens agerande samlas i ett program

Inriktningen för kommunens samlade agerande är att en mångfald aktörer ska beredas möjlighet att bedriva verksamhet och aktiviteter inom reservaten. För att det ska kunna ske behövs en tydlig kommunintern koordination av vad som sker i reservaten och vem som är kontaktperson med externa aktörer eller ansvarig för kommunal verksamhet som bedrivs där. Ömsesidig information om varandras verksamheter är en förutsättning för att skapa förtroende och samarbete mellan olika intressen. En samlad rapportering till kommunstyrelsen är en del av kommunikationen kring verksamheterna i reservaten och ska vara ett komplement till motsvarande rapportering som sker inom respektive facknämnds ansvar.

Stadsledningskontoret föreslår att dessa frågor samlas i ett styrdokument, som är ett program för utvecklingen av naturreservaten Velamsund och Nyckelviken. Det föreslagna programmet har en gemensam bas som består av fyra utgångspunkter: Helhet, tillgänglighet, utbud och barnperspektiv. På denna bas föreslås inriktningar som utgår från de respektive reservatens egna förutsättningar och pågående verksamhet. Nuvarande aktiviteter i Velamsund och Nyckelviken ska vidmakthållas och områdena ska utvecklas som besöksmål i ett växande Nacka. Inom ramen för naturreservatens förutsättningar och gällande

föreskrifter samt vid var tid gällande budget för berörd nämnd, ska kommunen stödja de privata verksamheter som över åren har etablerats sig i respektive reservat samt verka för att nya tillkommer.

Kommunen tar på sig en tydlig roll som koordinator och samordnare i båda reservaten. Stadsdirektören har tagit initiativ till en kommunintern grupp för sådan samordning som får börja med att ta till sig resultatet av den gångna vintern kartläggning av verksamheterna i områdena. Gruppen består primärt av tjänstemän som sköter reservaten enligt skötsel-föreskrifterna, förvaltar byggnaderna och från fritid som har mest kontakter med föreningslivet. Till gruppen ska tjänstemän från andra berörda verksamheter inom t ex sociala stödresurser, skolan och arbets- och företagsenheten kunna adjungeras beroende vilka frågor som är aktuella.

Till gruppens förfogande behöver det avsättas en funktion för att praktisk samordna aktiviteter och kommunicera inom kommunen, med alla aktörer i områdena och med allmänhet/besökare. Butiksgallerior har i regel centrumledare som samordnar de olika butikernas aktiviteter och driver gemensamma aktiviteter som stärker helheten och ökar centrets attraktivitet för allmänheten. Detta baserat på gällande avtal, fysiska förutsättningarna och gemensam budget. Motsvarande roll bör kunna etableras för Velamsund och Nyckelviken i syfte att stärka attraktiviteten för både besökare och verksamheter inom reservaten. Frågan om resurstillsättning föreslås bli hanterad i kommunstyrelsens arbete med mål och budget för 2017.

Programmet fångar frågor utanför sköselföreskrifterna

Hur natur- och parkmark ska skötas framgår av skötselplanerna. Några motsvarande planer för bebyggelsen saknas. Likaså finns idag ingen planering för hur verksamheterna ska utvecklas och koordineras för bra resultat för både enskilda och allmänna intressen. När det är motiverat inom den ordinarie verksamheten ska kommunen verka för att nedanstående verksamheter och företeelser, som översiktligt inventerats årsskiftet 2015/2016, vidmakthålls och utvecklas inom naturreservaten. *Kursiverat anges aktuell avtalsform eller huvudman för respektive företeelse.* Förteckningen är inte heltäckande och ambitionen är att fler företeelser tillkommer.

Inom Velamsund:

- Ridverksamhet, primärt inriktad mot ungdomar - *långsiktigt arrendeavtal*
- Restaurang och som minimum caféserving även vintertid på helger - *hyresavtal*
- Golf - *långsiktigt arrendeavtal*
- Daglig verksamhet med djurhållning – *Nacka kommun i samarbete med entreprenör*
- Motionsverksamhet på individuell basis, i form av motions slinga, utegym och spår för skidåkning vintertid - *kommunen i samarbete med förening*
- Friluftsgård med möjlighet till dusch och matsäcksättning inomhus - *kommunen*
- Badmöjligheter vid anlagd badplats i Insjön - *kommunen*

- Organiserad tävlingsverksamhet för sporter av olika slag så långt det är förenligt med reservatets föreskrifter - *föreningar*
- Temporär utökning av parkering vid olika evenemang - *arrangör*
- Hamn för fritidsbåtar – *arrende*
- Naturskola – *kommunen*
- Dagläger för skolungdomar - *kommunen*
- Kommunen ska verka för att traditionsfirande såsom julmarknad, skördemarknad, och midsommarfirande anordnas årligen - *kommunens samordningsgrupp i samarbete med verksamheter och föreningar*

Inom Nyckelviken:

- Restaurang och caféverksamhet - *hyresavtal*
- Djurhållning kopplat till tidigare jordbruk med barn som målgrupp och för att möjliggöra bete – *kommun*
- Visningsträdgård öppen för allmänhet men också för rehabilitering och skolundervisning – *kommun*
- Motionsverksamhet på individuell basis, i form av motions slinga, utegym och spår för skidåkning vintertid där så är möjligt – *kommun i samarbete med föreningar*
- Hembygdsmuseum – *hembygdsföreningen i samarbete med kommunen*
- Kommunen ska verka för att traditionsfirande såsom valborg, midsommarfirande och julmarknad anordnas årligen - *kommunens samordningsgrupp i samarbete med verksamheterna*
- Plats för filminspelning och TV-produktioner så långt det inte hindrar generellt tillträde för allmänheten – *filmare efter samordning med samordningsgruppen*
- Det kulturhistoriska byggnadsarvet ska bevaras och göras känt - *kommunen*

För den samordnade styrningen och ledningen inom kommunen planeras en för båda naturreservaten gemensam styrgrupp, där berörda processägare (direktör) och ansvariga enhetschefer medverkar. Därutöver behövs en funktion som kan samordna och koordinera aktiviteter, aktörer och gemensam kommunikation. Denna funktion ska inom vardera naturreservatet leda en samordningsgrupp med alla aktörer inom reservatet.

Bilaga

Program för utveckling inom Velamsund och Nyckelvikens naturreservat

Lena Dahlstedt
Stadsdirektör

Dag Björklund
Natur- och trafikdirektör